



طراحی مدل توسعه فوتسال ایران با رویکرد ساختاری تفسیری

قاسم جعفری^۱

سید احسان امیرحسینی^۲

حمید قاسمی^۳



[10.22034/ssvs.2022.2280.2637](https://doi.org/10.22034/ssvs.2022.2280.2637)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۱/۲۷

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۴/۱۷

چکیده

هدف پژوهش، طراحی مدل توسعه فوتسال ایران با رویکرد ساختاری تفسیری بود. پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و به لحاظ روش، توصیفی بود که به صورت آمیخته کیفی و کمی انجام شد. نمونه‌گیری در بخش کیفی بر اساس پنل تخصصی و هدفمند و برابر با ۱۸ نفر بود. جامعه آماری در بخش کمی، شامل مسئولان و کارشناسان کمیته فوتسال فدراسیون فوتبال و هیأت‌های استانی، رؤسای هیأت‌های فوتبال استان‌ها، مدیران و مربیان تیم‌های ملی فوتسال و مدیران باشگاه‌های لیگ برتر و دسته اول فوتسال ایران، برابر با ۱۳۲ تن بودند که به دلیل محدودیت اعضا، جامعه با نمونه برابر شد. ابزار تحقیق، پرسشنامه محقق ساخته و فرم خودتعاملی ساختاری بود. روایی پرسشنامه توسط ۱۰ نفر از اساتید مدیریت ورزشی و پایایی آن، با آزمون آلفای کرونباخ، تأیید شد ($\alpha=0/90$). جهت مدل‌یابی عوامل از تکنیک مدلسازی ساختاری تفسیری و تحلیل میک مک استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که ۳۰ عامل در حیطه‌های محیطی و تجهیزاتی، منابع انسانی، مالی و اقتصادی، عوامل ساختاری، کارراهه، تعاملات، نگرشی و حمایتی و فرایندهای اجرایی بر توسعه فوتسال ایران اثرگذار است و این عوامل در پنج سطح ساختاردهی شدند که عوامل محیطی و تجهیزاتی، منابع انسانی و مالی و اقتصادی در پایین‌ترین سطح و عوامل نگرشی و حمایتی و فرایندهای اجرایی در سطح اول مدل قرار گرفتند. می‌توان گفت، استانداردسازی و افزایش سالن‌های فوتسال، توسعه و بهره‌وری منابع انسانی فنی، تخصصی و مدیریتی فوتسال، خصوصی سازی باشگاه‌ها و درآمدزایی پایدار، دستیابی به دیگر عوامل را تسهیل و توسعه فوتسال را هموار خواهد کرد.

کلمات کلیدی: فوتسال، فدراسیون فوتبال، کارراهه، مدل ساختاری تفسیری

^۱ دانشجوی دکتری گروه مدیریت ورزشی، واحد یاسوج، دانشگاه آزاد اسلامی، یاسوج، ایران.

^۲ دانشیار گروه مدیریت ورزشی، واحد یاسوج، دانشگاه آزاد اسلامی، یاسوج، ایران (نویسنده مسئول)

Email: amirhosseini۲۷۲@gmail.com

^۳ استاد گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

مقدمه:

اغلب کشورها با سرمایه‌گذاری و توسعه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای، می‌کوشند آن را پایه و مبنایی برای افزایش سطح مشارکت عمومی در ورزش قرار دهند تا مردم را برای مشارکت ورزشی در این رشته‌ها برانگیزانند. بر این اساس، ورزش قهرمانی پایه و پیش فرض مشارکت ورزش مردم قرار می‌گیرد و موجب توسعه ورزش کشورها می‌شود (رمضانی‌نژاد، ۱۳۹۶: ۲۳۳). در ورزش حرفه‌ای، نمایش بالاترین حد توانایی، هدف اصلی ورزشکاران و باشگاه‌ها است و در نیل به این مهم، مدیران باشگاه‌ها، مربیان، کارشناسان علوم ورزشی، آکادمی‌ها و فدراسیون‌ها نقش اجتناب‌ناپذیری دارند (ویتینگ^۱، ۲۰۱۹: ۵۰). در این میان، فوتبال در سراسر جهان روند رو به رشدی را در دهه‌های اخیر طی کرده است و با توجه به برگزاری مسابقات قهرمانی، راه اندازی لیگ‌ها، تشکیل تیم‌های ملی و باشگاهی، تبدیل به ورزشی محبوب تبدیل شده است (رودریگوئز^۲، ۲۰۲۱: ۲۴۵). فوتبال یا به عبارتی فوتبال سالنی برای اولین بار به علت کمبود فضا در دهه ۱۹۳۰ در اروگوئه بازی می‌شد. سپس به برزیل گسترش پیدا کرد و پس از آن در اوایل دهه ۱۹۷۰ فدراسیون بین‌المللی فوتبال (FIFAUSA) در ریودوژانیرو شکل گرفت (بارونی^۳ و همکاران، ۲۰۰۸: ۷۹). هم‌اکنون فوتبال یک ورزش در حال پیشرفت است که توجه طرفداران زیادی را در سراسر دنیا به خود جلب کرده است (لوپز^۴ و همکاران، ۲۰۲۰: ۹۶). این رشته ورزشی یکی از ورزش‌هایی است که بیشترین افزایش تعداد ورزشکار و طرفدار را در سراسر جهان، چه از نظر تفریحی و چه از نظر رقابتی، در سال‌های اخیر به خود اختصاص داده است (مندز-دومینگوئز^۵ و همکاران، ۲۰۲۲: ۱). علیرغم این که فوتبال ورزشی جدید محسوب می‌شود، تقریباً در همه جای دنیا انجام می‌شود و در سال‌های اخیر بر تعداد طرفداران آن افزوده شده است (الیوت^۶ و همکاران، ۲۰۱۵: ۲۶۷). تا آنجا که نظر دولتمردان را جلب کرده و به این ورزش توجه ویژه‌ای دارند. فیفا^۷، کنفدراسیون‌های فوتبال در قاره‌ها و فدراسیون‌های ملی فوتبال در کشورهای مختلف، علاوه بر توسعه فوتبال، ترویج و توسعه فوتبال را عهده‌دار هستند.

در همین راستا، در گام دوم برنامه توسعه فیفا، بر سه اصل "چشم‌انداز وسیع‌تر، افزایش سرمایه‌گذاری و تاثیرگذاری بیشتر" تاکید شده است و این سازمان بین‌المللی به دنبال توسعه و حمایت همه‌جانبه از فوتبال، فوتبال ساحلی است به طوری که همه ملت‌ها بتوانند به پتانسیل‌های نهفته این رشته‌های ورزشی دست یابند (فیفا، ۲۰۱۹). ورزش فوتبال به دلیل جذابیت‌های خاص خود و همچنین اجرای

۱- Witting

۲- Rodríguez

۳- Baroni

۴- Lopes

۵- Méndez-Dominguez

۶- Olivete

۷- International Football Federation (FIFA)

طراحی مدل توسعه فوتسال ایران با رویکرد ساختاری تفسیری

مهارت‌های ناب بازیکنان، این روزها مورد توجه بسیاری از علاقه‌مندان قرار گرفته است. ورزش فوتسال علاوه بر جنبه قهرمانی و افتخارآفرینی آن در سطح ملی و بین‌المللی، به دلیل مفرح و کم‌هزینه بودن مانند سایر رشته‌های ورزشی می‌تواند کارکردهای گسترده‌ای را در برگیرد. از جمله این کارکردها می‌توان به کسب نشاط و احساس لذت، غنی‌سازی اوقات فراغت، کسب سلامتی و آمادگی جسمانی، بهبود روابط شغلی، پیوند و ارتباطات اجتماعی و شیوه زندگی، پیشگیری و درمان بیماری‌ها، دستیابی به فواید و آثار ورزش، فرح بخشی و بی‌خطر بودن، تخلیه انرژی و دفع سموم، مدیریت و کاهش وزن و برخورداری از تناسب اندام، برخورداری از عواطف اجتماعی، گسترش تعامل و روابط اجتماعی اشاره کرد (جوادی‌پور، ۱۳۹۲: ۱۵). از طرفی، موضوع حرفه‌ای شدن ورزش فوتسال موجب شده است که محبوبیت و مردمی شدن آن در سطح جوامع به شدت گسترش یابد؛ به طوری که طرفداران این ورزش شروع به تبلیغ و نمایش ورزشکاران حرفه‌ای خود از طریق رادیو، تلویزیون و اینترنت نموده‌اند (رضایی و همکاران، ۱۳۹۹: ۱۷). علی‌رغم وجود علاقه‌مندان فراوان ورزش فوتسال و تأثیرگذاری این رشته ورزشی در جامعه، به نسبت فوتبال و حتی بسیاری از ورزش‌های دیگر، پژوهش‌های اندکی در این رشته ورزشی انجام شده است. در ادامه به مرور یافته‌های چند پژوهش در رشته‌های ورزشی قهرمانی و مشابه فوتسال پرداخته می‌شود.

به عنوان مثال، بدیری^۱ (۲۰۲۱) عوامل اولیه مؤثر بر توسعه فوتسال دانشجویان در عربستان را طرح، برنامه، امکانات و تجهیزات، آمادگی روانی، کمیت و کیفیت آموزش و عوامل ثانویه را عوامل اجتماعی-فرهنگی، حمایت خانواده‌ها، مشوق‌ها و انگیزه می‌داند. سوینی^۲ و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیق خود اشاره کردند که باشگاه‌های حرفه‌ای فوتبال همچنان به سرمایه‌گذاری و اختصاص منابع مالی قابل توجه به آکادمی خود، برای توسعه سریع فوتبال حرفه‌ای ادامه می‌دهند. رینولدز^۳ و همکاران (۲۰۱۸) در مطالعه چگونگی توسعه فوتبال حرفه‌ای در کشورهای آفریقایی دریافتند که عدم توسعه زیرساخت‌های اقتصادی فوتبال در این کشورها، نبود تجهیزات لازم در ورزشگاه‌ها برای تماشاگران، عدم وجود شبکه‌های منسجم در پخش بازی‌های فوتبال، وجود سایت‌های شرط‌بندی در سطح کلان و نبود نظارت و قوانین لازم عمده مشکلات این کشورها در توسعه فوتبال حرفه‌ای است. هانتچیسون^۴ (۲۰۱۷) بر نقش عوامل حاکمیت سیاسی کارآمد، تعهد اجرایی مدیران، تسهیلات و تجهیزات استاندارد، گروه‌های ذینفع و بودجه و حمایت مالی در موفقیت‌های ورزش قهرمانی و حرفه‌ای تأکید دارد. فرکینز^۵ (۲۰۱۷) بر نقش حمایتی دولت‌ها، برقراری روابط بین‌المللی، مدیریت دانش، مدیریت استراتژیک و فراهم کردن تسهیلات و تجهیزات مدرن،

۱- Bediri

۲- Sweeney

۳- Reynolds

۴- Hutchinson

۵- Ferkins

برای توسعه ورزش قهرمانی تأکید دارد. دنیز و ینل^۱ (۲۰۱۴) نشان داد که برای توسعه ورزش در جمهوری قبرس شمالی، فدراسیون‌های ورزشی مختلف و باشگاه‌ها باید با مدارس ارتباط تنگاتنگ و همکاری مستمر داشته باشند. رضایی و همکاران (۱۳۹۹) به اهداف افزایش تعداد بازیکنان فعال، افزایش منابع انسانی متخصص در زمینه مدیریت، مربیگری و داوری فوتسال، توسعه زیرساخت‌های سخت‌افزاری، افزایش ظرفیت استفاده بهره‌ورانه از مجتمع‌های ورزشی، توسعه و تقویت علمی و عملی فعالیتها، فرآیندها، کسب مقام‌ها و رتبه‌های ملی و بین‌المللی و مسابقات به عنوان اهداف کلان توسعه فوتسال استان سلیمانیه عراق اشاره کردند. روشن ضمیر و همکاران (۱۴۰۰) تجاری سازی و خصوصی سازی باشگاه‌ها، توسعه درآمدزایی، بازاریابی و حق پخش تلویزیونی، تدوین و اجرای خط مشی توسعه حرفه‌ای و شایسته سالاری در انتصابات را عواملی می‌دانند که می‌تواند به توسعه فوتبال حرفه‌ای کمک نماید. گوهری و همکاران (۱۳۹۹) در تدوین نقشه استراتژیک فدراسیون فوتبال به استراتژی‌های پی‌ریزی و توسعه سنجیده فوتبال کشور و استاندارد سازی باشگاه‌های حرفه‌ای، تحکیم نظام بازاریابی، تجاری سازی و توسعه مشارکت بخش خصوصی، ایجاد نظام یکپارچه مدیریت استعداد توسعه تعاملات و مراودات بین المللی با کشورهای صاحب سبک و پیشرو در فوتبال آسیا و جهان و توسعه و بهره‌وری منابع انسانی مدیریت فنی و تخصصی ارکان و سطوح مختلف فوتبال کشور دست یافتند. ملایی سفید دشتی و همکاران (۱۳۹۹) در آینده‌نگاری توسعه ورزش قهرمانی به سه پیشران کلیدی ثبات مدیریت و نظام شایسته سالاری، استراتژی ملی برای میزبانی رویدادهای بزرگ و نگاه ویژه حاکمیت به ورزش بانوان اشاره کردند. رضایی و همکاران (۱۳۹۸) به اثرگذاری تعهد اجرایی مدیران، اصلاح ساختار دولت محور، تجاری سازی، خصوصی سازی، ارتقای زیرساخت و توسعه فضاهای ورزشی استاندارد، طراحی نظام استعدادیابی، بسترسازی حرفه‌ای، عوامل اقتصادی، تکنولوژیکی، فرهنگی در توسعه ورزش قهرمانی اشاره کردند. شعبانی (۱۳۹۶) وجود امکانات و تجهیزات استاندارد، توسعه نظام استعدادیابی، توسعه نظام باشگاه‌داری و افزایش کمی و کیفی مربیان را برای موفقیت ورزش قهرمانی و حرفه‌ای ضروری می‌داند.

یافته‌های مطالعات بیانگر اهمیت برخی عوامل مانند منابع انسانی متخصص، فضای ورزشی استاندارد، خصوصی سازی باشگاه‌ها، منابع مالی و غیره است که ممکن است مدیران نسبت به برخی از این عوامل آگاه باشند. اما شناسایی علمی و اصولی عوامل مؤثر بر توسعه فوتسال بسیار ارزشمند است و به آگاهی مدیران خواهد افزود. ولی تمرکز هم‌زمان بر همه عوامل، دشوار به نظر می‌رسد. از این رو تعیین اولویت‌های اقدام و تمرکز بر عوامل اثرگذار و هدایتگر، با استفاده تکنیک مدل ساختاری تفسیری مدیران را یاری خواهد داد تا با اطمینان بیشتری تصمیم‌گیری و اقدام کنند.

طراحی مدل توسعه فوتسال ایران با رویکرد ساختاری تفسیری

مدل سازی ساختاری تفسیری، بینشی جدید را در خصوص روابط میان عناصر مختلف یک سیستم فراهم می‌نماید و ساختاری مبتنی بر اهمیت و یا تاثیرگذاری عناصر بر یکدیگر فراهم می‌نماید و تصویری گویا به نمایش می‌گذارد (ناوران، ۱۳۹۱). در واقع رویکرد مدل‌یابی ساختاری تفسیری^۱ (ISM)، خبرگان را قادر می‌سازد که روابط پیچیده بین تعداد زیادی از عناصر را در یک موقعیت پیچیده تصمیم‌گیری، ترسیم کنند. این روش برای نظم بخشیدن و جهت‌دهی به پیچیدگی روابط میان سازه‌ها عمل می‌کند. در این روش با تحلیل تاثیر یک سازه بر سازه‌های دیگر، ترتیب و جهت روابط پیچیده میان سازه‌های یک سیستم بررسی و بدین‌وسیله بر پیچیدگی روابط بین سازه‌ها غلبه می‌شود (آذر و همکاران، ۱۳۹۸). بررسی عوامل اثرگذار بر توسعه فوتسال ایران، مدیران را از بلا تکلیفی و سردرگمی خارج خواهد کرد و تصمیم‌گیری و اقدام مناسب را تسهیل خواهد نمود.

ورزش فوتسال از جمله ورزش‌های جذاب، مفرح و پرطرفدار است. فوتسال ایران از وضعیت مناسبی در آسیا و جهان برخوردار است. از طرفی روز به روز بر مخاطبان و علاقه‌مندان این رشته ورزشی افزوده می‌شود. بدیهی است که توجه جدی به فوتسال و افزایش ورزشکاران سازمان یافته به سلامت عمومی جامعه و غنی‌سازی اوقات فراغت مردم کمک خواهد کرد. از سوی دیگر، دولتمردان دیگر کشورها و رقبای آسیایی و جهانی نیز سرمایه‌گذاری فزاینده‌ای در توسعه فوتسال خود انجام می‌دهند. چنانچه در توسعه فوتسال کشور، اقدامات سنجیده‌ای صورت نگیرد، ممکن است از رقبای عقب‌ماندیم و ضمن از دست دادن جایگاه فعلی، علاقه‌مندان، مخاطبان و فوتسالیست‌های کشور کاهش یافته و توسعه و ترویج این ورزش با خلل و چالش مواجه شود و همچنین با توجه به این که تحقیقات علمی در حوزه فوتسال اندک است و در زمینه شناسایی عوامل اثرگذار بر توسعه فوتسال پژوهشی یافت نشده است، این دغدغه وجود داشت که با مدیریت روزمرگی کم توجهی به عوامل اثرگذار بر توسعه این رشته ورزشی، شاهد رکود و درجا زدن فوتسال در کشور باشیم. از اینرو ضرورت تدوین مدل توسعه فوتسال به شدت احساس شد. بنابراین پژوهش حاضر، ابتدا به دنبال شناسایی عوامل اثرگذار بر توسعه فوتسال کشور و سپس تعیین اولویت‌های تصمیم و اقدام بود.

روش شناسی پژوهش

روش پژوهش، توصیفی-پیمایشی و به لحاظ هدف، کاربردی است که به شیوه آمیخته کیفی و کمی انجام شد. داده‌های پژوهش به صورت مطالعه اسنادی، اینترنتی، نظرخواهی از خبرگان (نمونه کیفی پژوهش) و همچنین روش پرسشنامه در زمینه شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه فوتسال ایران انجام شد. در این پژوهش، ابتدا با روش کیفی و سپس با روش کمی داده‌ها جمع‌آوری شد.

^۱-Interpretive structural model

جامعه آماری این پژوهش در بخش کیفی خبرگان و صاحب نظران فوتسال کشور بودند که تعداد ۱۸ تن از آن‌ها به عنوان مشارکت کنندگان، براساس تخصص، تجربه، تسلط نظری، دسترسی و تمایل به صورت غیر تصادفی و هدفمند و همچنین با بهره‌گیری از روش گلوله برفی انتخاب شدند (۵ تن از مدیران و صاحب نظران کمیته فوتسال فدراسیون فوتبال و تیم‌های ملی فوتسال، ۴ تن از خبرگان و صاحب نظران فوتسال در هیأت‌های فوتبال استان‌ها، ۵ تن از مدیران و مربیان برجسته باشگاه‌های سطح اول فوتسال کشور و ۴ تن از اساتید مدیریت ورزشی دانشگاه). جامعه آماری در بخش کمی، شامل مسئولان و کارشناسان کمیته فوتسال فدراسیون فوتبال (۸ تن)، رؤسای هیأت‌های فوتبال استان‌ها (۳۱ نفر تن)، مسئولان کمیته فوتسال هیأت‌های فوتبال استان‌ها (۳۱ تن) و مدیران باشگاه‌های لیگ برتر و دسته اول فوتسال کشور (۴۲ تن) در مجموع برابر با ۱۳۲ نفر بود. به دلیل محدود بودن اعضای جامعه آماری، به صورت تمام شمار، جامعه آماری به عنوان نمونه انتخاب شد که تعداد ۱۱۰ پرسشنامه تکمیل و جهت تحلیل برگشت داده شد.

داده‌های پژوهش به صورت مطالعه کتابخانه‌ای، اینترنتی، روش پرسش نامه و هم چنین نظر خواهی از مشارکت کنندگان به صورت مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته به دست آمد. به این صورت که داده‌های حاصل از مرور ادبیات و مصاحبه‌های باز با مشارکت کنندگان، با روش تحلیل محتوا و کدگذاری باز، مبانی اساسی استخراج و داده‌ها جمع بندی گردید. تعداد کدهای شناسایی شده مؤثر بر توسعه فوتسال ایران، تعداد ۷۹ مفهوم بود. سپس پنل دلفی تشکیل گردید و داده‌های جمع بندی شده جهت بازنگری، ویرایش و اصلاح در اختیار اعضای پنل دلفی قرار گرفت. در مرتبه اول، پس از تجزیه و تحلیل داده‌ها، نظرات اصلاحی داده شد و پس از جمع بندی نظرات اصلاحی پنل دلفی، تعداد عوامل به ۵۱ مورد کاهش داده شد، در واقع، عوامل کم اهمیت و یا بی ارتباط حذف شد. در ادامه برای بازنگری در مرتبه دوم مجدداً پرسشنامه در اختیار اعضای پنل دلفی قرار گرفت و ویرایش‌های لازم انجام شد و موارد مشابه یکسان سازی شد و تعداد عوامل، مجدداً کاهش یافت و تعداد عوامل مؤثر بر توسعه فوتسال به ۳۵ کاهش داده شد و با حذف ۶ مورد از عوامل در ویرایش و بازنگری مرتبه سوم توسط اعضای پنل دلفی توافق نهایی اعضای پنل دلفی مبنی بر اثرگذاری ۳۰ عامل در ۸ حیطه حاصل شد. در مرتبه چهارم، ترتیب و اهمیت عوامل و همچنین تهیه پرسشنامه انجام گردید. روایی پرسشنامه توسط ۱۰ نفر از اساتید مدیریت ورزشی (اعم از اساتید عضو هیأت علمی دانشگاه‌ها و اساتید حق التدریس شاغل در سازمان‌های ورزشی) که آشنا و صاحب نظر در فوتسال کشور بودند، تأیید شد و پایایی آن نیز با استفاده از محاسبه آزمون آلفای کرونباخ مورد بررسی و تأیید قرار گرفت ($\alpha=0/90$). برای توصیف متغیرهای پژوهش مانند توزیع فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد از آمار توصیفی و استفاده از نرم افزار SPSS استفاده شد. به منظور ساختاردهی حیطه‌های اصلی و تعیین اولویت‌های تصمیم‌گیری و

طراحی مدل توسعه فوتسال ایران با رویکرد ساختاری تفسیری

اقدام، روش مدل سازی ساختاری تفسیری انتخاب شد. زیرا بر اساس نظر فایسال^۱ و همکاران (۲۰۰۶)، یکی از اصلی ترین منطوق‌های مدل ساختاری تفسیری آن است که همواره عناصری که در یک سیستم اثرگذاری بیشتری بر سایر عناصر دارند از اهمیت بالاتری برخوردارند. مدلی که با استفاده از این روش شناسی به دست می‌آید، ساختاری از یک مسأله یا موضوع پیچیده، یک سیستم یا حوزه مطالعاتی را نشان می‌دهد و اولویت‌های اقدام را برای مدیران مشخص می‌کند (فایسال و همکاران، ۲۰۰۶).

به منظور کاربرد روش مدل‌سازی ساختاری تفسیری تعداد ۸ حیطة (عامل اصلی) مؤثر بر توسعه فوتسال در جدول ماتریس خود تعاملی ساختاری درج گردید و به صورت پرسشنامه در اختیار نمونه کیفی پژوهش (خبرگان) قرار گرفت و از آنان درخواست شد که عوامل را دو به دو به صورت زوجی مقایسه کنند به این صورت که چنانچه عامل i بر عامل j تاثیر می‌گذارد حرف V ، در صورتی که عامل j بر عامل i تاثیر می‌گذارد حرف A ، اگر تاثیر دو طرفه هست حرف X و در صورتی که مقایسه ارتباط دو عامل، هیچ کدام بر دیگری تاثیر نمی‌گذارد حرف O بنویسند. در ادامه برای تعیین روابط علی-سعلولی عوامل، از روش مدل‌سازی ساختاری-تفسیری استفاده شد. این روش دارای چهار گام به شرح زیر است:

گام اول، بر اساس نظر اکثریت نمونه کمی پژوهش، جمع بندی نتایج داده‌های پرسشنامه ماتریس خود تعاملی به عنوان نظر نهایی در جدول مربوطه درج گردید. در گام دوم، نمادهای تعاملی ساختاری به صفر و یک تبدیل شدند. در گام سوم به منظور تعیین سطح هر یک از عوامل، برای هر یک از آنها مجموعه خروجی (دسترسی)، ورودی (پیش نیاز) و اشتراک‌ها تعیین شد. متغیری که مجموعه خروجی و عناصر مشترک آن کاملاً یکسان بود، در سطح اول جای گرفت. پس از تعیین متغیرهای سطح اول، به منظور تعیین سطح دوم، متغیرهای سطح اول را از جدول حذف شده و با بقیه متغیرها جدول بعدی تشکیل شد. در جدول دوم نیز همانند جدول اول، متغیر سطح دوم مشخص شد و این کار تا تعیین سطح همه متغیرها ادامه یافت. در نهایت ماتریس استاندارد تشکیل شد و در گام چهارم، با توجه به سطوح تعیین شده، الگوی ساختاری تفسیری، ترسیم گردید.

یافته‌ها

در بخش کیفی پژوهش (خبرگان)، نتایج نشان داد که از تعداد ۱۸ مشارکت کننده، ۳۳/۳۳ درصد (۶ تن) زن و ۶۶/۶۷ درصد (۱۵ تن) مرد بودند. ۳۳/۳۳ درصد (۶ تن) از مشارکت کنندگان دارای مدرک دکترا، ۵۰ درصد (۹ تن) دارای مدرک فوق لیسانس و ۱۶/۶۷ درصد (۳ تن) دارای مدرک لیسانس بودند. ۹۴/۴۴ درصد (۱۷ تن) دارای سابقه بیش از ده سال فعالیت در مدیریت فوتسال و ۵/۵۶ درصد (۱ تن) از خبرگان، کمتر از ده سال سابقه مدیریت در فوتسال داشتند.

۱- Faisal

نمونه آماری در بخش کمی پژوهش، ۱۳۲ تن به صورت تمام شمار، برابر یا جامعه آماری بود که تعداد ۱۱۰ تن با پژوهشگران همکاری کردند. از این تعداد ۷۶/۳۶ درصد (۸۴ تن) مرد و ۲۳/۶۴ درصد زن (۲۶ تن) بودند. ۱۲/۷۳ درصد (۱۴ تن) دارای مدرک دکترا، ۴۱/۸۲ درصد (۴۶ تن) دارای مدرک فوق لیسانس و ۴۵/۴۵ درصد (۵۰ تن) دارای مدرک لیسانس بودند. ۶۲/۷۳ درصد (۶۹ تن) دارای سابقه بیش از ۱۰ سال فعالیت در ورزش فوتسال و ۳۷/۲۷ درصد (۴۱ تن) از مدیران، کمتر از ۱۰ سال سابقه فعالیت در ورزش فوتسال داشتند.

با بررسی اسنادی و نظرخواهی از خبرگان و نیز به کمک روش دلفی، جهت طراحی الگوی توسعه فوتسال کشور، ۸ حیطه و ۳۰ عامل شناسایی گردید. فهرست حیطه‌ها و عوامل در جدول شماره ۱ درج گردیده است.

جدول ۱. حیطه‌ها و عوامل توسعه فوتسال ایران

عوامل	حیطه‌ها
ایجاد آکادمی‌های فوتسال در فدراسیون، هیأت‌ها و باشگاه‌ها	عوامل ساختاری
ملزم کردن باشگاه‌های فوتبال به تیم داری در فوتسال و قرار گرفتن در چارت سازمانی باشگاه	
تشکیل تیم‌های منتخب استانی و سپس تیم‌های ملی فوتسال در رده‌های سنی مختلف	
وجود طرح جامع ورزش کشور، سند چشم‌انداز بیست ساله، طرح چشم‌انداز فوتسال آسیا	کار راه
توسعه تفکر و برنامه جامع و بلند مدت در مدیران ارشد فدراسیون فوتبال	
تعیین چشم‌انداز و اهداف کلان در شورای راهبردی فوتسال کشور	
طراحی و اجرای برنامه استراتژیک توسعه فوتسال کشور	توسعه تعاملات و ارتباطات
گسترش تعاملات و ارتباطات با کشورهای پیشرو و صاحب سبک فوتسال	
توسعه تعاملات و ارتباطات داخلی و خارجی از جمله AFC و FIFA	
بهره‌گیری از ظرفیت‌های آموزش و پرورش در استعدادیابی و پرورش استعدادها	
انسجام و همکاری لازم بین سازمان‌ها و نهادهای ورزشی کشور در توسعه ورزش	فرایندهای اجرایی
تدوین و اجرای دستورالعمل‌های اخلاقی در فدراسیون فوتبال	
برپایی اردوهای تدارکاتی و بازی با تیم‌های سطح اول فوتسال دنیا	
میزبانی مسابقات آسیایی و جهانی فوتسال	
برگزاری منظم مسابقات لیگ فوتسال در رده‌های سنی مختلف	
بکارگیری افراد با دانش و متخصص در ارکان کمیته فوتسال و مدیریت باشگاه‌ها	منابع انسانی
اجرای دقیق اساسنامه و دستورالعمل‌ها و آئین‌نامه‌های فیفا	
توانمندسازی مدرسان، مربیان و داوران فوتسال	
بکارگیری مربیان با دانش در تمام سطوح و رده‌ها	
بهره‌گیری از مربیان ویژه پایه فوتسال در رده‌های پایه	
استقرار نظام جامع مدیریت استعداد مربیان، مدیران و فوتسالیست‌ها	محیطی و تجهیزاتی
افزایش احداث سالن‌های فوتسال در سطح شهرها و روستاها	
استاندارد سازی اماکن ورزشی فوتسال مطابق معیارهای بین‌المللی	

طراحی مدل توسعه فوتسال ایران با رویکرد ساختاری تفسیری

درآمدزایی و جذب حامیان مالی	مالی و اقتصادی
تجاری سازی و خصوصی سازی باشگاه‌های فوتسال	
افزایش پخش تلویزیونی فوتسال و دریافت حق پخش	
پرداخت تسهیلات از جمله وام، زمین، معافیت‌های مالیاتی و ... به بخش‌های خصوصی	نگرشی و حمایتی
بهبود نگرش و حمایت خانواده‌ها نسبت به ورزش از جمله فوتسال	
حاکم شدن نگرش فرایندگرا به جای نتیجه گرایی در نزد مسئولین	
بهبود نگرش و باور مسئولان ارشد کشور به حمایت از فوتسال همچون فوتبال	

جهت بررسی و سطح‌بندی و تعیین ارتباط عوامل در این پژوهش از روش مدل‌سازی ساختاری تفسیری استفاده شد. ابتدا جهت تشکیل ماتریس تعامل ساختاری یک ماتریس هشت در هشت شامل حیطه اصلی در اختیار مشارکت کنندگان قرار داده شد. و آن‌ها با مقایسه دو به دو (مقایسه زوجی) عوامل، طبق قواعد قید شده در روش تحقیق، فرم را تکمیل نمودند و سپس نمادها بر اساس نظر اکثریت نمونه پژوهش در جدول خودتعاملی درج گردید نتایج در جدول شماره ۲ درج گردیده است.

جدول ۲. ماتریس خود تعاملی عوامل توسعه فوتسال ایران

کد	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱	A	A						
۲	A	A						
۳								
۴								
۵								
۶								
۷								
۸								

برای به دست آوردن ماتریس دست یابی، نمادهای تعاملی ساختاری بر حسب قواعد زیر به صفر و یک تبدیل شدند. حرف A در ورودی I به صفر و در ورودی J به یک، حرف V در ورودی I به یک و در ورودی J به صفر، حرف X در ورودی I و J به یک و O در ورودی I و J به صفر تبدیل شد. سپس به منظور تفکیک نتایج به دست آمده از نظرات خبرگان تحقیق، قدرت نفوذ (امتیاز ۱ به دست آمده از سطر) میزان وابستگی (امتیاز ۱ به دست آمده از ستون) مشخص گردید. نتایج در جدول شماره ۳ درج شده است.

جدول ۳. ماتریس دستیابی عوامل توسعه فوتسال ایران

قدرت نفوذ	I								J	
	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱		
۶	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۰	۱	۱	محیطی و تجهیزاتی
۵	۱	۱	۱	۰	۰	۰	۱	۱	۲	منابع انسانی
۵	۱	۰	۰	۱	۰	۱	۱	۱	۳	مالی و اقتصادی
۶	۱	۰	۱	۱	۱	۰	۱	۱	۴	عوامل ساختاری
۷	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۵	فرایندهای اجرایی
۵	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۰	۰	۶	کار راه
۶	۰	۱	۰	۰	۱	۱	۱	۱	۷	توسعه تعاملات و ارتباطات
۴	۱	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۸	نگرشی و حمایتی
	۷	۶	۵	۶	۵	۳	۴	۷		میزان وابستگی

برای تعیین سطح، با استفاده از ماتریس دست یابی مجموعه خروجی‌ها، ورودی‌ها و عناصر مشترک برای هر محور تعیین شد. در اولین جدول تکرار، آن محور در سطح اول است که مجموعه خروجی و عناصر مشترک آن کاملاً یکسان باشد. سپس در جدول بعدی، متغیرهای سطح اول و کدهای آن‌ها از جدول حذف شد. در جدول دوم نیز همانند جدول اول متغیر سطح دوم مشخص شد. این کار تا تعیین سطح همه متغیرها ادامه داده شد. سپس ماتریس استاندارد تشکیل گردید. نتایج تعیین سطوح در جدول شماره ۴ درج شده است.

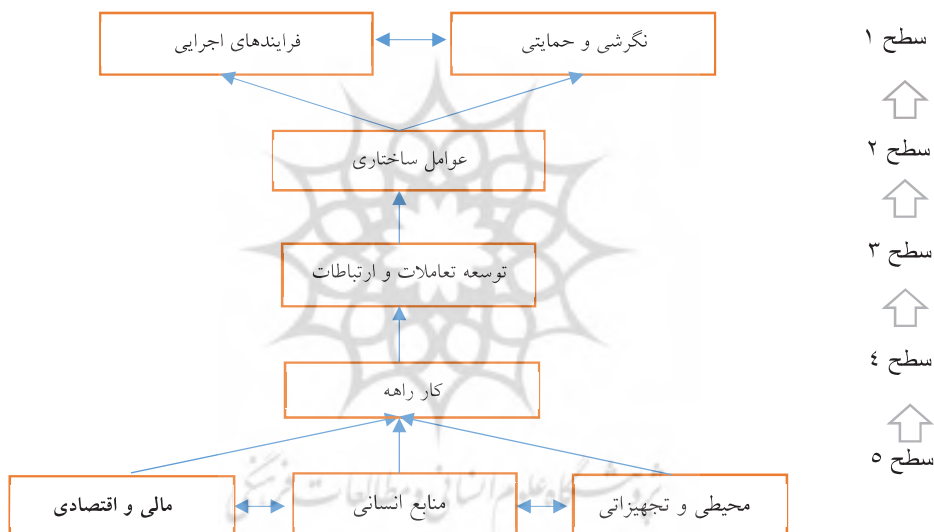
جدول ۴ تعیین سطوح عوامل توسعه فوتسال ایران

سطح	تکرار	کد	خروجی‌ها	ورودی‌ها	اشتراک‌ها
-	-	۱	۸,۷,۶,۵,۴,۱	۸,۷,۵,۴,۳,۲,۱	۸,۷,۵,۴,۳,۱
-	-	۲	۸,۷,۶,۲,۱	۷,۴,۳,۲	۷,۲
-	-	۳	۸,۵,۳,۲,۱	۷,۵,۳	۵,۳
-	-	۴	۸,۶,۵,۴,۲,۱	۷,۶,۵,۴,۲,۱	۶,۵,۴,۲,۱
۱	۱	۵	۸,۷,۶,۵,۴,۳,۱	۸,۷,۶,۵,۴,۳,۱	۸,۷,۶,۵,۴,۳,۱
-	-	۶	۸,۷,۶,۵,۴	۶,۵,۴,۲,۱	۶,۵,۴
-	-	۷	۷,۴,۲,۱	۸,۷,۶,۵,۲,۱	۷,۲,۱
۱	۱	۸	۸,۷,۵,۱	۸,۷,۵,۴,۳,۲,۱	۸,۷,۵,۱
-	-	۱	۷,۶,۲,۱	۷,۴,۳,۲,۱	۷,۴,۳,۱
-	-	۲	۷,۶,۲,۱	۷,۴,۳,۲	۷,۲
-	-	۳	۳,۲,۱	۷,۳	۳
۲	۲	۴	۶,۴,۲,۱	۷,۶,۴,۲,۱	۶,۴,۲,۱
-	-	۶	۷,۶,۴	۶,۴,۲,۱	۶,۴
-	-	۷	۷,۴,۲,۱	۷,۶,۲,۱	۷,۲,۱
-	-	۱	۷,۶,۱	۷,۳,۲,۱	۷,۳,۱
-	-	۲	۷,۶,۲,۱	۷,۳,۲	۷,۲
-	-	۳	۳,۲,۱	۷,۳	۳

طراحی مدل توسعه فوتسال ایران با رویکرد ساختاری تفسیری

–	۶	۶،۲،۱	۷،۶	۶	–
۳	۷،۲،۱	۷،۶،۲،۱	۷،۲،۱	۷	۳
–	۳،۱	۳،۲،۱	۶،۱	۱	–
–	۲	۳،۲	۶،۲،۱	۲	–
–	۳	۳	۳،۲،۱	۳	–
۴	۶	۶،۲،۱	۶	۶	۴
۵	۱	۳،۲،۱	۱	۱	۵
۵	۲،۱	۳،۲،۱	۲،۱	۲	۵
۵	۳	۳	۳،۲،۱	۳	۵

مدل ساختاری تفسیری سطوح عوامل اصلی توسعه فوتسال ایران بر حسب سطح به ترتیب از بالا به پایین تنظیم شده اند. در پژوهش حاضر عوامل در ۵ سطح در شکل شماره ۳ نمایش داده شده است.

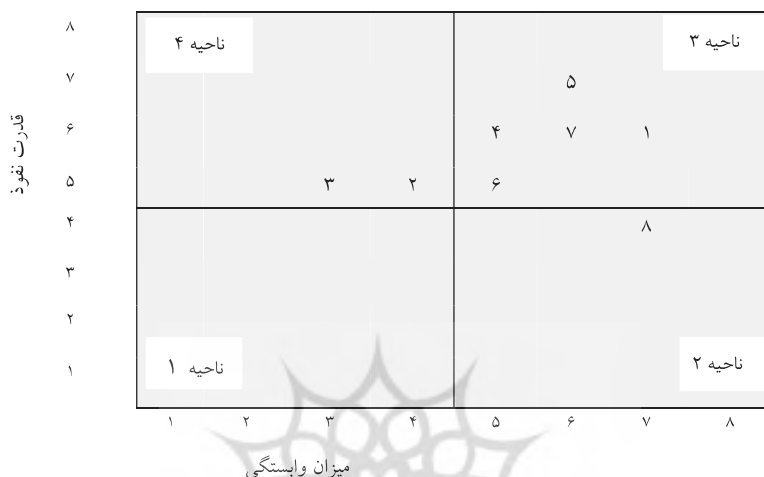


شکل ۱. مدل ساختاری تفسیری پژوهش

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که عوامل محیطی و تجهیزاتی، منابع انسانی و مالی و اقتصادی، عوامل پایین ترین سطح و زیربنایی هستند. همچنین نتایج تحقیق حاضر نشان داد که عوامل نگرشی و حمایتی و فرایندهای اجرایی در سطح اول هستند.

در آخرین بخش این پژوهش از تجزیه و تحلیل MICMAC استفاده شد. نمودار تحلیلی میک مک از دو محور افقی (میزان وابستگی) و عمودی (قدرت نفوذ) تشکیل شده است. در تجزیه و تحلیل متغیرها بر حسب قدرت هدایت و وابستگی به چهار دسته تقسیم می شوند. گروه اول شامل معیارهایی هستند

که دارای نفوذ و وابستگی ضعیف هستند. این گروه تقریباً دارای ارتباط ضعیف با سیستم هستند. گروه دوم شامل متغیرهای وابسته هستند که ویژگی اثرپذیری بالا دارند، گروه سوم شامل متغیرهای هستند که نفوذ و وابستگی قوی دارند و گروه چهارم شامل متغیرهای هدایت‌گر و با ویژگی اثرگذاری بالا هستند.



شکل ۲. تقسیم بندی مؤلفه‌های توسعه فوتسال ایران با روش تجزیه و تحلیل میک مک

مشاهده می‌گردد که هیچ‌یک از عوامل در ناحیه اول (متغیرهای خود مختار) قرار نگرفته است. نتیجه تحلیل بیانگر این است که ارتباط عوامل در حد مطلوب و قوی است. در ناحیه دوم (متغیرهای وابسته) عامل نگرشی و حمایتی، در ناحیه سوم (متغیرهای متصل) عوامل محیطی و تجهیزاتی، عوامل ساختاری، فرایندهای اجرایی، کار راهه و تعاملات و در ناحیه چهارم (متغیرهای مستقل) عوامل منابع انسانی و مالی و اقتصادی قرار گرفته است که دارای قدرت هدایتگری بالا و وابستگی پایین هستند.

بحث و نتیجه گیری

هدف از انجام این پژوهش، تدوین مدل توسعه فوتسال ایران با رویکرد ساختاری تفسیری بود. یافته‌ها نشان داد که ۳۰ عامل در حیطه‌های محیطی و تجهیزاتی، منابع انسانی، مالی و اقتصادی، عوامل ساختاری، کار راهه، توسعه تعاملات و مراودات، نگرشی و حمایتی و فرایندهای اجرایی بر توسعه فوتسال ایران اثرگذار است. یافته‌های این پژوهش با یافته‌های سوینی و همکاران (۲۰۲۱)، رینولدز و همکاران (۲۰۱۸)، رضایی و همکاران (۱۳۹۹)، گوهری و همکاران (۱۳۹۹)، رضایی و همکاران (۱۳۹۸) و شعبانی (۱۳۹۶) همخوان است. فوتسال یکی از ورزش‌هایی است که علاوه بر جنبه قهرمانی و حرفه‌ای آن، اغلب مردم در سنین مختلف جهت گذران اوقات فراغت به آن روی می‌آورند. این رشته ورزشی بسیار مفرح و

طراحی مدل توسعه فوتسال ایران با رویکرد ساختاری تفسیری

جذاب است و نسبت به برخی ورزش‌ها نیز کم هزینه است. به همین دلیل مورد توجه تمام گروه‌های سنی و اقبال مختلف قرار گرفته است. چنانچه به توسعه فوتسال بیش از پیش شود و زمینه توسعه این ورزش فراهم گردد به توسعه ورزش از منظر همگانی و ارتقاء سطح سلامتی جامعه و افزایش امید به زندگی کمک خواهد شد و از طرفی، زمینه توسعه فوتسال در بُعد قهرمانی و حرفه‌ای فراهم خواهد شد. هرچند که مدیران تیم‌ها و باشگاه‌های فوتسال از عوامل توسعه و پیشرفت فوتسال آگاهی دارند، اما شناسایی عوامل اثرگذار به صورت علمی و سنجیده، بر آگاهی آن‌ها خواهد افزود و بسیار ارزشمند است. چرا که با خیال آسوده‌تری به تمرکز بر این عوامل می‌پردازند. اما از آنجا که توجه و تمرکز هم‌زمان بر عوامل متعدد امکان‌پذیر نخواهد بود، تعیین اولویت‌های اقدام، مدیران را از بلا تکلیفی و سردرگمی خارج خواهد کرد و به نوعی مدیران به نقشه راهی برای توسعه دست خواهند یافت. در این پژوهش برای تعیین اولویت‌های اقدام از تکنیک مدلسازی ساختاری تفسیری استفاده شده است.

یافته‌های مدل‌یابی ساختاری تفسیری نشان داد که ۸ حیطه (عوامل اصلی) در پنج سطح ساختاردهی شدند. در سطح اول مدل پژوهش، عوامل نگرشی و حمایتی و فرایندهای اجرایی قرار گرفتند. در یافته‌های پژوهش بدیری (۲۰۲۱) به حمایت خانواده‌ها، هاتچیسون (۲۰۱۷) به تعهد اجرایی مدیران، فرکینز (۲۰۱۷) به نقش حمایتی دولت‌ها، رضایی و همکاران (۱۳۹۹) به اجرای منظم مسابقات و ملایی سفید دشتی و همکاران (۱۳۹۹) به نگاه ویژه حاکمیت به ورزش اشاره شده است که با یافته‌های این پژوهش همخوان است. دستیابی به عوامل سطح اول در مدل ساختاری تفسیری علاوه بر دستیابی به شاخص‌های عوامل همین سطح، به تحقق عوامل سطوح پایین‌تر نیز وابسته است. در روند توسعه فوتسال نیاز است که شرایط و زمینه‌های فراهم شود تا نگرش مثبت خانواده‌ها به فوتسال و جلب حمایت مسئولان تحقق یابد. در این فرایند توجه به ارتقاء و بهبود نگرش و حمایت خانواده‌ها نسبت به ورزش از جمله فوتسال، حاکم شدن نگرش فرایندگرا به جای نتیجه‌گرایی در نزد مسئولین، دارای اهمیت است. زیرا توجه به نتیجه‌گیری بدون دوراندیشی، نتایج مقطعی در پی دارد و پایدار بودن نتیجه‌گیری‌ها در دراز مدت را تضمین نخواهد کرد. اما در رویکرد فرایندگرا، توجه و تمرکز اصلی به توسعه کمی و کیفی از سنین پایه است و چنانچه به صورت اصولی و سنجیده دنبال شود، در دراز مدت به استمرار افتخارات و توسعه همه‌جانبه منجر خواهد شد. که اگر چنین اتفاقی حادث شود نگرش و باور مسئولان به حمایت از فوتسال تقویت خواهد شد. عامل دیگر که در سطح اول قرار گرفته است، فرایندهای اجرایی است. شاخص‌های تحقق این عامل، بکارگیری افراد با دانش و متخصص در ارکان کمیته فوتسال و مدیریت باشگاه‌ها، برگزاری منظم مسابقات لیگ فوتسال در رده‌های سنی مختلف، برپایی اردوهای تدارکاتی و بازی با تیم‌های سطح اول فوتسال دنیا، میزبانی مسابقات آسیایی و جهانی فوتسال و اخلاق مداری است که می‌تواند در توسعه فوتسال راهگشا باشد. علاوه بر این

شاخص‌ها، عوامل سطح پایین‌تر نیز می‌تواند ضمن تأثیر مستقیم بر توسعه فوتسال، موجب تسهیل تحقق دو عامل سطح اول شود، منابع انسانی توانمند و متخصص، اماکن و تجهیزات کافی و استاندارد و بودجه و امکانات کافی بر هموار شدن تحقق فرایندهای اجرایی و عامل نگرشی و حمایتی اثرگذار است. بنابراین می‌توان گفت، استانداردسازی و افزایش سالن‌های فوتسال، توسعه و بهره‌وری منابع انسانی فنی، تخصصی و مدیریتی فوتسال، خصوصی سازی باشگاه‌ها و درآمدزایی پایدار، دستیابی به فرایندهای اجرایی و جلب حمایت دولت ایجاد نگرش مثبت را تسهیل و توسعه فوتسال را هموار خواهد کرد.

بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر، عوامل ساختاری در سطح دوم مدل پژوهش قرار گرفته است. یافته‌های این پژوهش با یافته‌های گوهری و همکاران (۱۳۹۹) و رضایی و همکاران (۱۳۹۸) همخوان است. چنانچه تشکیلات فوتسال ایران از ساختار منسجم و واحدها و بخش‌های مورد نیاز در چارت سازمانی فدراسیون و باشگاه‌ها برخوردار باشد، می‌تواند نقش تسهیل‌گر را ایفا نماید. دستیابی به ساختار مناسب در حوزه فوتسال، جهت توسعه این رشته ورزشی، مستلزم ایجاد آکادمی‌های فوتسال در فدراسیون، هیأت‌ها و باشگاه‌ها، ملزم کردن باشگاه‌های فوتبال به تیم‌داری در فوتسال و قرار گرفتن فوتسال در چارت سازمانی باشگاه‌های سطح اول فوتبال و تشکیل تیم‌های منتخب استانی و سپس تیم‌های ملی فوتسال در رده‌های سنی مختلف است. در فدراسیون فوتبال ایران و حتی صدا و سیما، بر لیگ برتر فوتبال و تیم ملی بزرگسالان تمرکز می‌شود و فوتسال، فوتبال ساحلی و رده‌ها و سطوح مختلف فوتبال در اولویت نیستند. به همین دلیل ضرورت دارد که ساختار فعالیت‌های فدراسیون فوتبال و باشگاه‌ها اصلاح شود و جایگاه واقعی فوتسال با این همه ظرفیت و افتخار آفرینی در فدراسیون و باشگاه‌های سطح اول مشخص شود و به صورت واقعی به آن پرداخته شود.

در سطح سوم مدل این پژوهش، توسعه تعاملات و ارتباطات قرار گرفته است که با یافته‌های فرکینز (۲۰۱۷)، دنیز و ینل (۲۰۱۴) و گوهری و همکاران (۱۳۹۹) همخوان است. عوامل سطوح میانی از سطوح پایین‌تر اثر می‌پذیرند و بر سطوح بالاتر اثر می‌گذارند. در واقع عوامل سطوح میانی از کنش و واکنش مطلوب برخوردارند. از اینرو نباید مغفول واقع شوند. چون کل سیستم را تحت تأثیر قرار می‌دهند. به هر حال با توجه به نتایج به دست آمده، توسعه فوتسال کشور نیازمند بسط و گسترش تعاملات است. ارتباط و تعامل سازنده با کشورهای صاحب سبک و بهره‌گیری از تجارب آن‌ها و نیز ارتباطات گسترده و تعامل با دستگاه‌های اثرگذار در تسهیل فرایندها و جذب اعتبارات لازم مؤثر است و نیز تعامل با فیفا و کنفدراسیون فوتبال آسیا به منظور جلب همکاری همه جانبه این دو نهاد مهم و کسب میزبانی‌ها و نیز احراز کرسی‌های اثرگذار در فیفا و کنفدراسیون فوتبال آسیا می‌تواند تسهیل‌گر روند توسعه فوتسال کشور شود.

طراحی مدل توسعه فوتسال ایران با رویکرد ساختاری تفسیری

در سطح چهارم مدل پژوهش، عامل کارراهه قرار گرفته است که با یافته‌های فرکینز (۲۰۱۷) و گوهری و همکاران (۱۳۹۹) همخوان است. در این پژوهش که پنج سطح حاصل شده است، سطح چهارم نیز از جمله سطوح پایین که اثرگذاری بالایی دارد، به شمار می‌رود. از اینرو بایستی مورد توجه قرار گیرد. چرا که بر عوامل بالای مدل نقش هدایتگر را ایفا می‌کند. به این معنی که دستیابی و اجرای کارراهه، هموار شدن اجرای موفق فرایندها را به دنبال خواهد داشت. برای رسیدن به این هدف شایسته است تا استفاده بهینه از طرح جامع ورزش کشور، سند چشم انداز بیست ساله و طرح چشم انداز فوتسال آسیا در دستور کار مدیران قرار گیرد و سپس بر اساس آن، برنامه استراتژیک با تعیین چشم‌اندازها و اهداف کلان تدوین و عملیاتی شود و به تدریج حاکمیت تفکر استراتژیک در مدیران فدراسیون و باشگاه‌ها نهادینه شود.

بر اساس یافته‌ها در پایین‌ترین سطح مدل پژوهش، عوامل منابع انسانی، مالی و اقتصادی و محیطی و تجهیزاتی قرار گرفته‌اند. یافته‌های این پژوهش با یافته‌های بدیری (۲۰۲۱)، سونینی و همکاران (۲۰۲۱)، رینولدز و همکاران (۲۰۱۸)، هاتچیسون (۲۰۱۷)، فرکینز (۲۰۱۷)، رضایی و همکاران (۱۳۹۹)، روشن ضمیر و همکاران (۱۴۰۰)، گوهری و همکاران (۱۳۹۹) و رضایی و همکاران (۱۳۹۸) همخوان است. در مدل‌یابی ساختاری تفسیری، سلسله مراتب اثرگذاری از پایین‌ترین سطح به سمت سطح اول مدل است. از اینرو عواملی که در پایین‌ترین سطح قرار می‌گیرند، عوامل اساسی و زیربنایی محسوب می‌شوند و نقش حیاتی برای سازمان ایفا می‌کنند. بنابراین می‌بایست در اولویت اول مدیران در تصمیمات و اقدامات قرار گیرند. برای دستیابی به عوامل سطح پنج این پژوهش و بهره‌مندی از اثرگذاری بر دیگر عوامل و تسهیل توسعه فوتبال توجه به شاخص‌های توانمندسازی مدرسان، مربیان و داوران فوتسال، بکارگیری مربیان با دانش در تمام سطوح و رده‌ها، بهره‌گیری از مربیان ویژه فوتسال پایه، استقرار نظام جامع مدیریت استعداد مربیان، مدیران و فوتسالیست‌ها، افزایش احداث سالن‌های فوتسال در سطح شهرها و روستاها و استاندارد سازی اماکن ورزشی فوتسال مطابق معیارهای بین‌المللی (البته با توسعه تعامل با وزارت ورزش و جوانان، ادارات کل ورزش و جوانان استان‌ها و سازمان برنامه و بودجه)، درآمدزایی و جذب حامیان مالی، تجاری سازی و خصوصی سازی باشگاه‌های فوتسال، افزایش پخش تلویزیونی فوتسال و دریافت حق پخش و پرداخت تسهیلات از جمله وام، زمین، معافیت‌های مالیاتی و ... به بخش‌های خصوصی جهت احداث سالن‌های ورزشی و تأسیس باشگاه ضرورت دارد. بنابراین بایستی واحد آموزش فدراسیون به نیازمندی‌های منابع انسانی و توانمندسازی آن‌ها اقدام لازم را به عمل آورده و کمیته فوتسال نیز نسبت به آکادمی‌ها و مراکز استعدادیابی و نیز بکارگیری بازاریابان مجرب اقدام نماید.

آخرین یافته‌های این پژوهش، بررسی و تقسیم‌بندی عوامل به لحاظ میزان اثرگذاری و اثرپذیری با تحلیل میک میک بود. یافته‌ها نشان داد که هیچ‌یک از عوامل در ناحیه اول (متغیرهای خود مختار) قرار

نگرفته است. که بیانگر این است که اثرگذاری و یا اثرپذیری عوامل در حد مطلوب و قوی است. زیرا عواملی در ناحیه خودمختار هستند، تا حدودی خشتی محسوب می‌شوند و چشم پوشی از آن‌ها لطمه‌ای به سازمان وارد نمی‌کند. می‌توان گفت که همه عوامل شناسایی شده در توسعه فوتسال از اهمیت مطلوب برخوردارند. در ناحیه دوم (متغیرهای وابسته) عامل نگرشی و حمایتی واقع شده است که بایستی شرایطی مهیا نمود تا موجب ایجاد نگرش مثبت خانواده‌ها و مسئولین را فراهم آورده و از حمایت‌های خود نسبت به فوتسال دریغ نکنند. مهیا شدن این شرایط وابسته به عوامل منطقه سه و چهار نمودار میک است که از آن‌ها اثر می‌پذیرد. در ناحیه سوم (متغیرهای متصل) عوامل محیطی و تجهیزاتی، عوامل ساختاری، فرایندهای اجرایی، کار راه و توسعه تعاملات و مراودات جا گرفته‌اند که این عوامل از اثرگذاری و اثرپذیری مطلوب برخوردارند و جزء عوامل کلیدی محسوب می‌شوند. هرگونه غفلت از این عوامل ممکن است خسارات جبران ناپذیری به همراه داشته باشد. و در ناحیه چهارم (متغیرهای مستقل) عوامل عوامل منابع انسانی و مالی و اقتصادی قرار گرفته است که دارای قدرت هدایتگری بالا و وابستگی پایین هستند. این دو عامل بایستی در اولویت اول اقدام مدیران قرار بگیرد. زیرا از اثرگذاری بالا برخوردارند، ضمن این که وابستگی زیادی به عوامل دیگر ندارند. از اینرو مدیران در ارتباط با این دو عامل، منتظر تحقق عوامل دیگری نخواهند بود و بایستی در وهله به طور مستقل به این دو (منابع انسانی و مالی و اقتصادی) بپردازند تا مسیر تحقق دیگر عوامل تسهیل گردد.

فوتسال از جمله ورزش‌های جذاب و مفرح است که مخاطبان بی‌شماری را به خود جلب کرده است. از طرفی، ایران در فوتسال آسیا و جهان، جایگاه مناسبی دارد. شناسایی عوامل توسعه فوتسال و تعیین اولویت‌های اقدام با ترسیم مدل ساختاری تفسیری حاضر، بینش جدیدی را به مدیران خواهد داد و آن‌ها با خیال آسوده‌تری به تمرکز بر عوامل اثرگذار خواهند پرداخت تا با بهبود عملکرد در فوتسال از رقبا عقب نمانده و در صورت امکان جایگاه فعلی بهبود یابد.

یافته‌ها نشان داد که عوامل محیطی و تجهیزاتی در پایین‌ترین سطح ساختاری تفسیری پژوهش قرار گرفته است. بنابراین پیشنهاد می‌شود تا با ارائه طرح توجیهی به مسئولان اجرایی در استان‌ها و مرکز از قبیل وزارت ورزش و جوانان، استانداران و مدیران کل ورزش و جوانان استان‌ها، مسئولان را قانع نمایند تا نسبت افزایش احداث سالن‌های فوتسال و استانداردسازی آن‌ها مطابق معیارهای بین‌المللی اقدام لازم انجام شود. همچنین یافته‌ها نشان داد که منابع انسانی در پایین‌ترین سطح قرار گرفته است و بایستی در اولویت اول اقدام مدیران قرار گیرد. بنابراین پیشنهاد می‌شود تا با هماهنگی واحد آموزش فدراسیون فوتبال، نسبت به افزایش دوره‌های مربیگری و توانمندسازی مربیان و مدرسان به توسعه کمی و کیفی منابع انسانی فنی و تخصصی فوتسال پرداخته شود.

طراحی مدل توسعه فوتسال ایران با رویکرد ساختاری تفسیری

منابع

- آذر، عادل؛ خسروانی، فرزانه و جلالی، رضا (۱۳۹۸). تحقیق در عملیات نرم (رویکردهای ساختار مسئله). تهران: سازمان مدیریت صنعتی.
- جوادی پور، محمد؛ سمیعی نیا، مونا (۱۳۹۲). تبیین موقعیت راهبردی و ارائه استراتژی توسعه ورزش همگانی در ایران. پژوهش‌های مدیریت ورزشی و علوم حرکتی، دوره ۳، شماره ۵، صص ۱۵-۲۸.
- رضایی، شمس‌الدین؛ منظمی، امیرحسین و خالد امین، هیرش (۱۳۹۹). تدوین استراتژی‌های توسعه فوتسال استان سلیمانیه کشور عراق. پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی، دوره ۱۰، شماره ۱۹، صفحات ۱۷ تا ۳۵.
- رضایی، شمس‌الدین؛ قراخانلو، رضا و سلیمانی مقدم، رضا (۱۳۹۸). الگوی پارادایمی توسعه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای ایران. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، دوره ۱۸، شماره ۴۵، صفحات ۱ تا ۲۵.
- رمضانی نژاد، رحیم؛ هژیوی، کاظم (۱۳۹۶). مبانی توسعه ورزش و کاربرد آن در ورزش ایران. مجلس و راهبرد، دوره ۲۴، شماره ۹۱، صفحات ۲۳۳ تا ۲۶۳.
- روشن ضمیر، احسان؛ فهیمی نژاد، علی؛ طیبی ثانی، مصطفی و مرسل، باقر (۱۴۰۰). شناسایی و تحلیل عوامل اثرگذار بر توسعه فوتبال حرفه‌ای ایران. رساله دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود.
- شعبانی، عباس (۱۳۹۶). مطالعه تحلیل محیطی ورزش قهرمانی و حرفه‌ای نیروهای مسلح کشور. فصلنامه مدیریت نظامی، دوره ۱۷، شماره ۶۶، صفحات ۹۳ تا ۱۱۴.
- گوهری، ظهرا؛ حمیدی، مهرزاد و امیر حسینی، سید احسان (۱۳۹۹). طراحی و تدوین استراتژی‌های توسعه فوتبال کشور. مجلس و راهبرد، دوره ۲۷، شماره ۱۰۴، صفحات ۲۹۱ تا ۳۲۰.
- ملایی سفید دشتی، افشین؛ حمیدی، مهرزاد، رجبی، حسین و ذوالفقارزاده، محمد مهدی (۱۳۹۹). آینده‌نگاری توسعه ورزش قهرمانی ایران در افق ۱۴۱۶. مدیریت و توسعه ورزش، دوره ۹، شماره ۲، صفحات ۸۴ تا ۹۹.
- ناوران، اشکان (۱۳۹۱). شناسایی و اولویت‌بندی مسائل آموزشی فراگیران دوره‌های آموزش الکترونیکی دانشگاه تربیت مدرس براساس متدولوژی مدل‌سازی ساختاری تفسیری. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، مدیریت آموزشی، دانشگاه تربیت مدرس.
- Baroni, B. M., Generosi, R. A & „Junior, E. C. (۲۰۰۸). **Incidence and factors related to ankle sprains in athletes of futsal national teams**. Fisioterapia e Movimento, ۲۱(۴), ۸۸-۷۹
- Bediri, S. M. (۲۰۲۱). **Study of Some Aspects for Team Preparation in Futsal**. International Journal of Sports Science, ۱۱(۱), ۱-۵.
- Deniz, S & „Yenel, F. (۲۰۱۴). **The Structural Analysis of Physical Education and Sports System in the Turkish Republic of Northern Cyprus**. Procedia - Social and Behavioral Sciences, pp. ۷۷۲-۷۸۰.
- Faisal, M., Banwet, D.K. & Shankar, R. (۲۰۰۶). **Supply chain risk mitigation: modelling the enablers**. Business Process Management, ۱۲(۴), ۵۳۵-۵۵۲.
- Ferkins, L., Shilbury, D & „Ilan, O. (۲۰۱۷). **Leadership in governance: Exploring collective board leadership in sport governance systems**. Sport Management Review, doi: ۱۰.۱۰۱۶/j.smr.۲۰۱۷.۰۷.۰۰۷
- FIFA (۲۰۱۹). **FIFA Forward Football Development program**. FIFA.com.
- Hutchinson, M. (۲۰۱۷). **Political activity in escalation of commitment: The case of sport facility projects**.
- Hutchinson, M. (۲۰۱۷). **Political activity in escalation of commitment: Funding and government decision making in the United States**. Sport Management Review, <http://dx.doi.org/10.1016/j.smr.2017.07.007>.
- Lopes, M., Oliveira, J & „Ribeiro, F. (۲۰۲۰). **Injury prevention in futsal players: Is the FIFA ۱۱+ a simple answer to a complex problem?** Physical Therapy Reviews, ۲۵(۲), ۱۰۵-۹۶
- Méndez-Dominguez, C., Nakamura, F. Y., & Travassos, B. (۲۰۲۲). **Futsal Research and Challenges for Sport Development**. Frontiers in Psychology, ۱۲(۱), ۱-۳.

- Olivete, B. D., Legnani, E., Fernandes, G. J., da Rosa, G. J., Pires, L. M., Guimarães, R. B. C & ., Carvalho, W. G. (۲۰۱۵). **Theoretical assumptions that guide the practical work of two trainers from futsal initiation schools** .Revista Brasileira de Futsal e Futebol, Special Edition: Pedagogia do Esporte, São Paulo, ۷(۲۷), . ۴۷۳-۴۷۷
- Reynolds, P., Lavalley, D., & Lavalley, R. (۲۰۱۸). **The effect of pre-shot routines on golf wedge shot performance**. European Journal of Sport Science, ۱۸(۵), ۱-۱۰.
- Rodríguez, A. S. (۲۰۲۱). **Presence of women in futsal. A systematic review** .Archivos de Medicina del Deporte, ۳۸(۴), . ۲۵۲-۲۴۵
- Sweeney, L., Horan, D., & MacNamara, Á. (۲۰۲۱). **Premature Professionalisation or Early Engagement? Examining Practice in Football Player Pathways**. Frontiers in Sports and Active Living, ۳, ۶۶۰۱۶۷. doi: ۱۰.۳۳۸۹/fspor.۲۰۲۱.۶۶۰۱۶۷. PMID: ۳۴۱۶۴۶۲۰; PMCID: PMC۸۲۱۵۱۳۴.
- Witting, M & .,Schmude, J. (۲۰۱۹). **Impacts of climate and demographic change on future skier demand and its economic consequences – Evidence from a ski resort in the German Alps** .Journal of Outdoor Recreation and Tourism, ۲۶, . ۶۰-۵۰

